

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA Nr. 22

DARBAM AR ROKAS ELEKTROINSTRUMENTIEM

1. VISPĀRĒJĀS PRASĪBAS

1.0. Par instrukcijā noteikto prasību neievērošanu vainīgās personas atbilstoši Latvijas Republikas likumdošanai, atkarībā no pārkāpuma smaguma un sekām, var tikt sauktas pie disciplināras, materiālas, administratīvas vai kriminālatbildības.

1.1. Ar rokas elektroinstrumentiem atļauts strādāt personām:

- ne jaunākām par 18.gadiem, kuras ir instruētas elektrodrošībā I.kv. grupas apjomā, darba
- drošībā un ugunsdrošībā;
- kuru veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilst profesijas prasībām;
- kuras ir apmācītas(instruētas) pirmās palīdzības sniegšanā.

1.2. Bīstamie un kaitīgie darba vides faktori:

- elektriskā strāva; nepietiekošs apgaismojums;
- mikroklimate(temperatūra, mitrums, putekļi);
- darbu veikšana augstumā;
- priekšmetu krišana;
- rotējoši griezējinstrumenti;
- atsviestas, lidojošas apstrādājamā materiāla daļas vai salūzuša griezējinstrumenta atlūzas.

1.3. Kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi:

- aizsargapvalki griezējinstrumenta rotējošām daļām;
- ventilācija(vispārējā un vietējā);
- respirators, pretputekļu maska;
- aizsargapavi, aizsargcimdi, aizsargbrilles;
- dielektriski materiāli, zemējums.

1.4. Prasības uguns un sprādziendrošībai:

- aizliegts glabāt darba vietās viegli uzliesmojošus un viegli gaistošus materiālus (slaukāmās lupatas, benzīnu un taml.) Tie jāuzglabā speciāli tam paredzētās vietās.
- smēķēt atļauts tikai tam speciāli iekārtotās vietās;
- telpās, vietās kur ir paaugstināta sprādzienbīstamība izmantot elektroinstrumentus, kuri ir sprādziendrošā izpildījumā.

1.5. Elektrodrošības prasības:

- sazemējat elektroiekārtu korpusus un elementus, kuri var būt zem sprieguma;
- izmantot spriegumu pazeminošos transformatorus, pārnēsājamo lampu spriegumam jābūt ne lielākam par 36V;
- aizliegts veikt elektroinstrumentu, slēdžu u.c. remontu, ja nav atbilstošas kvalifikācijas un tas neietilpst darba pienākumos;

1.6. Ja elektroinstrumentiem konstatēti bojājumi :

- bojājumu gadījumos (palielināta vibrācija, dzirksteļošana, deguma smaka u.c.) pārtraukt darbu, ziņot darba devējam un brīdināt citus darbiniekus par radušos situāciju.
- darbu ar tiem atsākt tikai tad, kad ir novērsti bojājumi.

1.8. Darba higiēnas prasības:

- ēst tikai tam speciāli paredzētās vietās;
- mazgāt rokas pirms ēšanas un darbu beidzot.

2.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS DARBU UZSĀKOT

- 2.1. Uzvilkt un sakārtot darba apģērbu(specapģērbu). Apskatīt un sakārtot darba veikšanas vietu, novākt visu lieko.
- 2.2. Pārlicināties, vai ir nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi un pārbaudīt to tehnisko stāvokli. **Nelietot** bojātus individuālās aizsardzības līdzekļus.
- 2.3. Pārbaudīt elektroinstrumenta korpusa, strāvas padeves kabeļa, kontaktdakšas, slēdža un griezējinstrumenta tehnisko stāvokli - vai nav plaisas, pārlietu liels nodilums u.tml.
- 2.4. **Aizliegts** uzsākt darbu un strādāt ar bojātiem, nenokomplektētiem elektroinstrumentiem, palīgierīcēm, griezējinstrumentiem.

3.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS DARBA LAIKĀ

- 3.1. Darba laikā jābūt uzmanīgam, koncentrētam un netraucēt citus darbiniekus. Darīt tikai to darbu, kurš ir uzdots. Neieļaut darba zonā(postenī) nepiederošas personas.
- 3.2. Izmantot tikai elektroinstrumentus, pagarinātājus u.c. kuriem ir **CE** marķējums.
- 3.3. Pirms darba operācijas sākšanas pārbaudīt vai urbis, zāģis, griezējripa, slīprija, cirtnis vai cits darba instruments ir droši piestiprināts (nostiprināts) elektroinstrumentam (vārpstai, patronā).
- 3.4. Griezējinstrumentu apstrādājamajai virsmai(detaļai) pievirzīt plūdeni, bez triecieniem.
- 3.5. Darba laika sekot griezējinstrumenta tehniskajam stāvoklim. **Aizliegts** strādāt ar pārlietu nodilušu griezējinstrumentu vai arī ja tam radušies mehāniski bojājumi(plaisas u.c.)

- 3.6.** Sekot lai strāvas padeves kabelis nesaskartos ar asām, karstām, mitrām vai eļļainām virsmām un netiktu bojāts, kā arī novietot to tā, lai tas nešķersotu vietas, kur jums jāpārvietojas.
- 3.7.** Strādājot ar elektroinstrumentiem, kuru spriegums ir 127-220 V, jālieto dielektriskie aizsarglīdzekļi (dielektriskie cimdi, gumijas apavi, gumijas paklāji).
- 3.8. Aizliegts** elektroinstrumentus pieslēgt strāvas avotam, ja nav kontaktdakšas. Aizliegts atslēgt elektroinstrumentu no tīkla raujot aiz vada. Pārvietojot elektroinstrumentu, nenest to turot aiz vada.
- 3.9.** Elektroinstrumenti ir jāaizslēdz no barošanas avota ja:
- pārtrūkusi strāvas padeve no tīkla;
  - tiek atstāta darba vieta;
  - ir konstatēts bojājums;
  - noticis nelaimes gadījums(trauma).
- 3.10.** Pārvietojot, griežot vai citādi apstrādājot lokšņu metālu, jāstrādā cimdos. Nevākt ar rokām metāla skaidas un citus ražošanas atkritumus.
- 3.11.** Nedot strādāt ar elektroinstrumentu citiem un neatstāt tos bez uzraudzības.
- 3.12.** Neapstrādāt nenostiprinātus(droši nenofiksētus, karājošos u.tml.) materiālus vai detaļas. Neapstrādāt sasalušus, apledojušus materiālus, detaļas.
- 3.13.** Darba laikā ieņemt tādu stāvokli, lai griezējinstrumenta kustības ceļā neatrastos ķermeņa daļas. Nepavērst darbojošos elektroinstrumentu pret darba kolēģiem vai citiem cilvēkiem.
- 3.14. Aizliegts** strādāt pakāpjoties uz pārnēsājamām kāpnēm, taras, riepām un citiem nepiemērotiem materiāliem. Jāizmanto stabili paaugstinājuma līdzekļi (torniši u.c.) ar atbilstošiem nožogojumiem.
- 3.15. Aizliegts** strādāt ar nesazemētiem(bez nullējuma) elektroinstrumentiem. Nepieļaut elektroinstrumentu saskari ar sazemētām virsmām – centrālāpkures radiatoru, elektromotoru korpusi u.tml.
- 3.16.** Uguns un sprādzienbīstamās telpās(apstākļos) izmantot elektroinstrumentus ar spriegumu līdz **42V**. Paaugstinātas uguns un sprādzienbīstamības telpās izmantot elektroinstrumentus ar spriegumu līdz **12V**.
- 3.17.** Neaiztikt ar rokām kustošus griezējinstrumentus.(urbjus, abrazīvās ripas u.c.).
- 3.18. Aizliegts** strādāt ar rokas slīpmašīnām un citiem elektroinstrumentiem ar ātri rotējošām darbīgajām daļām (griezējripa ripa u.tml.), ja tām nav aizsargapvalku.
- 3.19. Aizliegts** strādāt **bez aizsargbrillēm** un citiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem (cimdi, respirators u.c.) ņemot vērā darba specifiku.
- 3.20.** Darba laikā nestāvēt griezējinstrumenta rotācijas plaknes ceļā.
- 3.21.** Neizmantot elektroinstrumentus tiem neparedzētiem mērķiem.

4.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS ĀRKĀRTĒJĀS SITUĀCIJĀS

- 4.1. Ja noticis nelaimes gadījums darbā, nekavējoties jāsniedz cietušajam pirmā palīdzība, jāizsauc ātrā medicīniskā palīdzība (Tel.**113** vai **112**) un jāpaziņo darba devējam.
- 4.2. Jāpārtrauc darbs un notikuma vieta jāatstāj neskarta.
- 4.3. Elektriskās strāvas trieciena gadījumā cietušais jāatbrīvo no strāvas iedarbības. (atslēdzot strāvu vai pielietojot strāvu nevadošus materiālus pārvietot cietušo drošā vietā.)
- 4.4. Ugunsgrēka gadījumā izsaukt ugunsdzēsējus (**01** vai **112**), paziņot darba devējam un palīdzēt ugunsgrēka likvidēšanā savas kompetences ietvaros.
- 4.5. Nekavējoties ziņot darba devējam un brīdināt pārējos strādājošos par bīstamiem (riska) faktoriem kuri atklāti, konstatēti darba laikā un var apdraudēt darbinieku un klientu dzīvību un veselību.

5.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS DARBU BEIDZOT

- 5.1. Sakārtot darba vietu - instrumentus, palīgierīces un materiālus nolikt tiem paredzētās vietās.
- 5.2. Notīrīt, sakārtot un nolikt paredzētajā vietā specapgērbi un individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 5.3. Pārbaudīt vai nav palikuši gruzdoši, kvēlojoši priekšmeti, atkritumi vai materiāli.